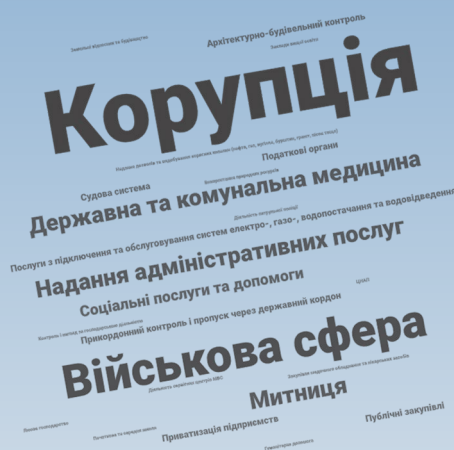

Національне агентство з питань запобігання корупції
Департамент антикорупційної політики

МЕТОДИКА ВИЗНАЧЕННЯ ІНДЕКСУ КОРУПЦІОГЕННОСТІ СФЕР СУСПІЛЬНОГО ЖИТТЯ

липень 2024

ЗМІСТ

1. Передумови впровадження Індексу корупціогенності сфер суспільного життя, мета та завдання дослідження	3
2. Дизайн дослідження з визначення Індексу корупціогенності сфер суспільного життя.....	5
2.1. Вибірка сфер: підхід до обрання переліку сфер для визначення індексу.....	5
2.2. Структура індексу: компоненти та їх індикатори.....	7
2.3. Обробка та нормалізація даних для розрахунку індикаторів	8
2.4. Розрахунок індексу: агрегація даних за індикаторами, стандартизація	10
2.5. Інтерпретація індексу, категоризація (групування) сфер за індексом	11
3. Отримання даних за компонентами дослідження: операціоналізація індикаторів.....	12
3.1. Компонент 1 (K1): експертна оцінка поширеності корупції у сферах.....	12
3.2. Компонент 2 (K2): корупційний досвід респондентів	12
3.3. Компонент 3 (K3): притягнення до відповідальності за корупцію.....	18
Перелік використаних джерел	20

МЕТОДИКА ВИЗНАЧЕННЯ ІНДЕКСУ КОРУПЦІОГЕННОСТІ СФЕР СУСПІЛЬНОГО ЖИТТЯ

1. Передумови впровадження Індeksu корупціогенності сфер суспільного життя, мета та завдання дослідження

Відповідно до Закону України «Про запобігання корупції» (далі – Закон) до повноважень Національного агентства з питань запобігання корупції (далі – Національне агентство) належить проведення аналізу статистичних даних, результатів досліджень та іншої інформації стосовно ситуації щодо корупції (п. 1 ч. 1 ст. 11 Закону), організація проведення досліджень з питань вивчення ситуації щодо корупції (п. 5 ч. 1 ст. 11 Закону). Законом України «Про засади державної антикорупційної політики на 2021–2025 роки» передбачено, що загальна оцінка стану реалізації Антикорупційної стратегії на 2021–2025 роки (далі – Антикорупційна стратегія), затвердженої цим законом, здійснюється, зокрема, на основі аналізу соціологічних, аналітичних досліджень із вивчення стану корупції та статистичних спостережень.

Дані досліджень, які проводяться НАЗК, іншими державними органами та антикорупційними неурядовими інституціями, НАЗК використовує для періодичного аналізу ефективності антикорупційної політики у державі. Окремим вектором такого аналізу є дослідження стану корупції в окремих сферах суспільного життя та реалізації відповідної політики на державному, регіональному чи місцевому рівнях (далі – сфери).

Результати різних досліджень стану корупції (соціологічних, аналітичних, аналізу статистичних даних) у сферах є одними з найбільш цінних, оскільки дозволяють визначити ті сфери, які найбільш уражені корупцією, і є **надійним орієнтиром** для актуалізації впровадження антикорупційних заходів у таких **пріоритетних сферах**. Особливо важливим є визначення пріоритетів у сферальній (галузевій) антикорупційній політиці в контексті розробки та прийняття важливих програмних документів – Антикорупційної стратегії та державної антикорупційної програми з її виконання.

Відтак аналіз ситуації з корупцією у сферах має нести комплексний, інтегрований характер, зокрема враховувати такі *характеристики*:

- офіційні дані щодо *виявлення корупційних правопорушень та притягнення осіб* до відповідальності;
- виявлення латентної корупції, *зокрема корупційного досвіду* певних соціальних груп;
- інші джерела даних щодо *оцінок поширеності корупції* у сферах (думки експертів, наукові дослідження тощо), зокрема ті, які б враховували корупційні ризики (фактори), що потенційно сприяють вчиненню корупційних кримінальних правопорушень.

Отже, для цілей державної антикорупційної політики дуже важливо мати комплексну **оцінку рівня корупціогенності сфер**, яка б відображала дані щодо виявлення (поширеності) корупційних проявів та враховувала наявність обставин, що призводять до розвитку та поширення корупційних практик у цих сферах.

Водночас різні види вимірів стану корупції у сферах, з одного боку, дають цінні результати для окремих цілей аналізу, а з іншого – певним чином є **обмеженими для формування загальних висновків щодо рівня корупціогенності сфер**, з огляду на механізми проведення та інструментарій таких досліджень:

1. *Аналіз офіційних даних досудової та судової статистики, які обліковують виявлені кримінальні правопорушення.* Це є досить цінним сигналом щодо корупції у сфері, особливо при порівнянні таких даних у динаміці та проведенні якісного аналізу. Проте це не може бути остаточною та валідною оцінкою рівня поширеності корупції у сферах з огляду на те, що в різних сферах кількісні оцінки виявлених фактів не відображають фінансового «навантаження» кримінального правопорушення (розміру неправомірної вигоди), шкоди для суспільства та держави (*наприклад, доволі важко порівняти/співставити рівень корупціогенності у сфері, де фіксується значна кількість правопорушень, пов'язаних із наданням неправомірної вигоди поліцейським, з іншою – де фіксується одне корупційне кримінальне правопорушення при закупівлі товарів у військовій сфері*). Крім того, окремі сфери відрізняються складністю виявлення корупційних кримінальних правопорушень і значним рівнем латентності корупції.

2. *Проведення соціологічних опитувань із виявлення корупційного досвіду респондентів у сферах.* Результати таких досліджень можуть кількісно виявити «приховані» від офіційної статистики корупційні прояви та факти вчинення правопорушень. Однак використання такого інструменту є обмеженим лише щодо певної кількості сфер, зокрема наявністю вибірки цільової групи респондентів, частотою контакту/взаємодії зі сферою, яка є прийнятною для отримання релевантних даних з таких досліджень. Окрім цього, такий зріз даних ґрунтується на дещо суб'єктивних враженнях/оцінках респондентів про власний корупційний досвід, на які можуть мати вплив поточні соціально-економічні події (пандемія, війна тощо).

3. *Якісні методи* соціологічних досліджень (наприклад, фокус-групові обговорення тощо) могли б дати цінну багатогранну інформацію щодо корупціогенності сфер, проте, з одного боку, вони є досить часозатратними та вартісними для проведення дослідження у низці сфер, а з іншого – потребують застосування окремого інструменту трансформації якісних даних у кількісну оцінку за сферою.

4. *Експертні оцінки.* Кількісне визначення окремих показників корупції у сфері (наприклад, оцінка рівня поширеності корупції) фахівцями, які глибоко володіють відомостями щодо вчинених правопорушень у сфері та мають достатні знання щодо корупційних ризиків (факторів), які сприяють цьому явищу, є достатньо багатогранною оцінкою, яка може ґрунтуватись на якісних персональних даних, натомість дані експертного середовища можуть бути відірвані від реальної «побутової корупції», яка доволі швидко реагує на зміни суспільного життя, правового, нормативного регулювання.

Ураховуючи вищезазначені цілі та обмеження, цією Методикою запропоновано модель *аналітичного інструменту для оцінювання рівня (стану) корупціогенності сфер – Індекс корупціогенності сфер суспільного життя* (далі – *Індекс ІКС, ІКС*).

Метою дослідження з визначення Індeksu ІКС є впровадження аналітичного інструменту, який інтегрально поєднуватиме виміри окремих релевантних досліджень (соціологічних, аналітичних, аналізу статистичних даних) щодо корупції у сферах в один розрахунковий показник та у результаті формуватиме рейтинг сфер за рівнем їх корупціогенності, що дозволить визначити сфери, які мають стати пріоритетними в контексті розроблення та впровадження заходів із запобігання та протидії корупції в них.

Розрахунок ІКС спрямований на вирішення таких завдань:

- аналіз внеску в інтегральний показник вимірів окремих досліджень за компонентами індексу та міжкомпонентних зв'язків;
- відстеження динаміки змін у ситуації з корупцією у сферах;
- має стати орієнтиром для подальшої аналітичної роботи з вивчення та ідентифікації якісних характеристик корупції у пріоритетних сферах та пошуку механізмів усунення корупційних ризиків та практик.

Загалом *Індекс ІКС – аналітичний інструмент інтегральної оцінки корупціогенності сфер*, що дозволяє *рейтингувати перелік основних сфер* державної політики та суспільного життя за рівнем їх корупціогенності та надалі *формувати політику, сфокусовану на мінімізації корупції* у найбільш уражених цим явищем сферах.

Результати цього дослідження мають сфокусувати антикорупційну політику держави на розробленні механізмів протидії корупції у пріоритетних сферах, зокрема під час розробки та впровадження важливих загальнодержавних документів (антикорупційної стратегії та програми), а також документів щодо протидії корупції у певних сферах державної політики (галузевої антикорупційної політики).

Вимоги до інструментарію Індeksu ІКС та процедури отримання даних:

- дані, які використовуються для розрахунку ІКС, мають бути репрезентативними (для соціологічних досліджень), надійними та валідними (у разі використання офіційних статистичних відомостей);
- дані мають максимально відповідати поточній ситуації щодо корупції у сферах (відображати «об'єктивну інформацію»). Для цього використовуються дані/відомості, які зібрані (або фіксують статистичні показники) не пізніше ніж за 3 роки до року дослідження Індeksu ІКС;
- методика розрахунку індексу має бути зрозумілою, уніфікованою (придатною для проведення повторних досліджень) та «відкритою» для врахування нових джерел даних у наступні роки.

Вперше інтегральний підхід математичного аналізу «корупційних даних» до оцінки корупціогенності низки сфер (із використанням різних видів досліджень та вимірів показників щодо корупції в окремих сферах) буде застосовано при визначенні Індeksu ІКС у 2024 році.

Вирішення цієї досить складної задачі, з урахуванням наявних проблем та обмежень в отриманні коректних та надійних даних за досить великою групою сфер (які пропонуються до аналізу), може мати інші алгоритми та підходи. Тому, надалі методика розрахунку може вдосконалюватись із урахуванням аналізу даних пілотного дослідження та відгуків представників експертного антикорупційного середовища.

2. Дизайн дослідження з визначення Індексу корупційності сфер суспільного життя

2.1. Вибірка сфер: підхід до обрання переліку сфер для визначення індексу

У 2020 – 2021 роках, у рамках підготовки оновленої Методики стандартного опитування щодо корупції в Україні¹ було обрано концепцію організації проведення Національним агентством соціологічних досліджень, яка передбачає проведення систематичних соціологічних досліджень, що мають стати інструментом отримання релевантних, репрезентативних та порівнюваних (у часі, порівняно з попереднім опитуванням) даних щодо рівня корупції за двома групами показників: сприйняття корупції та корупційного досвіду респондентів.

Особлива увага була приділена питанню отримання даних щодо корупційного досвіду респондентів (населення, представників бізнесу, інших цільових груп) у *пріоритетних сферах* (певні сфери суспільного життя та реалізації відповідної політики на державному, регіональному чи місцевому рівнях, які найбільш уражені корупцією та/або мають найбільше значення для економічного зростання та розбудови інклюзивних демократичних інститутів).

У 2021 році було сформовано базовий перелік із 34-х сфер (базові сфери) для визначення рівня поширення корупції у них через проведення *експертного опитування*. Зокрема, шляхом аналізу антикорупційного законодавства, результатів попередніх досліджень щодо наявності корупційних практик у певних сферах було звужено коло потенційно корумпованих сфер до такої кількості, яка дає змогу вивчити потенційний рівень поширення корупції у них за допомогою експертного опитування².

Перелік *базових сфер* було використано при проведенні пілотного експертного опитування у 2021 році³ та *експертного опитування щодо оцінки рівня корупції в Україні у 2023 році* (за затвердженою методикою⁴) для визначення *рівня поширеності корупції* в них. Необхідно зазначити, що у 2022 році, у зв'язку зі збройною агресією РФ проти України актуальним стало дослідження корупції у сфері надання гуманітарної допомоги. Тому, з 2022 року до переліку базових сфер було додано сферу «Гуманітарна допомога», а загальний перелік сфер розширився до 35-ти.

Перелік базових сфер використовувався при проведенні *стандартного опитування* щодо корупції в Україні за оновленою методикою у 2021 – 2023 роках⁵, зокрема окремі переліки сфер використовувались в опитуваннях населення та бізнесу при оцінці респондентами рівня поширеності корупції у сферах. Визначення показників *корупційного досвіду респондентів* (один з показників стандартного опитування щодо корупції в Україні використовуватиметься в цьому дослідженні як індикатор Індексу ІКС) провадилося в 11-ти сферах (з переліку базових) в опитуванні населення та в 7-ми сферах в опитуванні підприємців, при цьому – у 3-х сферах в обох групах респондентів.

Ураховуючи, що *експертне опитування щодо рівня корупції в Україні* та *стандартне опитування щодо корупції в Україні* (результати яких за окремими показниками *використовуються* далі в цьому дослідженні *для розрахунку індикаторів ІКС*) спираються на перелік *базових сфер*, то саме ці сфери мають бути використані для розрахунку ІКС (з окремими уточненнями/зміними щодо назв сфер та їх змістовного наповнення).

Сформований **перелік сфер для розрахунку Індексу ІКС** (далі – *сфери ІКС*) наведено в Таблиці 1.

Зокрема, під час визначення *назв сфер ІКС* були внесені зміни (порівняно з назвами в переліку *базових сфер*), з метою максимальної *уніфікації назви сфери для використання (охоплення) більшої кількості джерел досліджень для побудови ІКС*:

1) у назві сфери S22 до «Земельні відносини, землеустрій» додано «будівництво» з огляду на те, що в *стандартному опитуванні* використовується назва «Будівництво та земельні відносини», а в іншому дослідженні (*опитування «Стан корупції в Україні. Сприйняття, досвід, ставлення»*), результати якого також буде використано в рамках ІКС, досліджується корупційний досвід респондентів в ідентичних за розумінням та

¹ Методика стандартного опитування щодо корупції в Україні. URL: <https://cutt.ly/geknAkug>.

² У 2020–2021 роках, шляхом аналізу законодавства було визначено понад 100 сфер суспільного життя та реалізації державної політики. За результатами аналізу наявної інформації з дослідження корупції Національне агентство здійснило розподіл (групування) сфер за певними напрямками/тематикою (у т.ч. «відкинуто» певні сфери, де можливість поширення корупції є потенційно мінімальною, окремі сфери об'єднано). За наслідками такої роботи було визначено перелік із 34-х сфер (базові сфери) для визначення рівня поширення корупції в них через проведення експертного опитування.

³ Результати проведеного експертного опитування проаналізовані у сукупності з результатами соціологічних, аналітичних та інших досліджень, а також із загальнодержавними статистичними даними щодо запобігання та протидії корупції в Україні. За підсумками цієї роботи визначено перелік пріоритетних сфер щодо запобігання та протидії корупції в Україні на період 2021–2025 років, ситуація щодо стану та динаміки корупції в яких має стати об'єктом більш глибокого вивчення (у тому числі й за допомогою соціологічних опитувань).

⁴ Методика експертного опитування щодо оцінки рівня корупції в Україні. URL: <https://cutt.ly/felAlkUD>.

⁵ Результати соціологічних досліджень за Методикою стандартного опитування щодо корупції в Україні, проведені у 2021-2023 роках. URL: <https://cutt.ly/SelAzcNd>.

змістом сферах¹, що таким чином можуть охоплюватись єдиною сферою «Земельні відносини, землеустрій та будівництво»;

2) назва сфери S15 «Податкові органи (нарахування і стягнення податкових та інших обов'язкових платежів)» є розширеною (додано узагальнюючу фразу «податкові органи»), що дає можливість охопити в рамках ІКС подібні за змістом назви сфер з різних досліджень.

Додаткові окремі пояснення/застереження щодо віднесення результатів різних досліджень до сфер ІКС наведені при описі компонентів та індикаторів ІКС (розділ 3). Довідкова узагальнена таблиця – матриця, що відображає особливості використання при побудові ІКС даних різних соціологічних досліджень (вимірів ІКС) за окремими сферами та їх віднесення до визначених сфер ІКС, наведена в Таблиці 3.

Таблиця 1. Перелік сфер для розрахунку Індексу ІКС

N	Сфера ІКС	
S1	Митниця (для фізичних осіб, що не є ФОП)	
S2	Митниця (для суб'єктів господарювання)	
S3	Прикордонний контроль і пропуск через державний кордон	
S4	Переміщення людей і товарів з підконтрольних Україні територій на тимчасово окуповані РФ території України та навпаки	
S5	Діяльність патрульної поліції	
S6	Діяльність правоохоронних органів із забезпечення законності та правопорядку, проведення досудового розслідування (крім діяльності патрульної поліції, сервісних центрів МВС)	
S7	Діяльність сервісних центрів МВС	
S8	Судова система (у т.ч., виконання судових рішень)	
S9	Публічні закупівлі для потреб оборони і національної безпеки, модернізація військової техніки, торгівля зброєю	
S10	Військова сфера (використання та розпорядження нерухомим майном і землями, паливно-мастильними матеріалами тощо; питання призову, просування військовослужбовців по службі, забезпечення їх житлом)	
S11	Приватизація підприємств	
S12	Управління державними підприємствами та іншими господарськими товариствами з часткою держави більше 50%	
S13	Управління комунальним майном	
S14	Утримання та використання комунального громадського транспорту	
S15	Податкові органи (нарахування і стягнення податкових та інших обов'язкових платежів)	*
S16	Архітектурно-будівельний контроль	
S17	Контроль і нагляд за господарською діяльністю	
S18	Діяльність Антимонопольного комітету України	
S19	Публічні закупівлі робіт і послуг з будівництва, ремонту та утримання автомобільних доріг державного та місцевого значення	
S20	Публічні закупівлі робіт і послуг з реалізації інших великих інфраструктурних проектів	
S21	Державне регулювання та контроль у сфері публічних закупівель (моніторинг та перевірка закупівель, контроль фінансових та господарських операцій)	
S22	Земельні відносини, землеустрій та будівництво	*
S23	Лісове господарство	
S24	Надання дозволів та видобування корисних копалин (нафта, газ, вугілля, буритин, граніт, пісок тощо)	
S25	Використання інших природних ресурсів (мисливське, рибне, водне господарство)	
S26	Послуги з підключення та обслуговування систем електро-, газо-, водопостачання та водовідведення	
S27	Заклади вищої освіти	
S28	Початкова та середня школа	
S29	Комунальні дитячі садочки	
S30	Державна та комунальна медицина (медичні послуги)	
S31	Закупівля медичного обладнання та лікарських засобів	
S32	Соціальні послуги та допомоги (оформлення, виплати) різним категоріям громадян	
S33	Діяльність центрів надання адміністративних послуг (ЦНАП) / «Дія Центрів»	
S34	Надання адміністративних послуг, крім тих, що надаються через ЦНАП / «Дія Центри» та сервісні центри МВС	
S35	Гуманітарна допомога у зв'язку зі збройною агресією РФ проти України	

¹ Назви сфер в опитуванні «Стан корупції в Україні. Сприйняття, досвід, ставлення»: «4. Реєстрація або приватизація об'єктів нерухомості (будинки, квартири)», «5. Приватизація, володіння та користування землею».

2.2. Структура індексу: компоненти та їх індикатори

Індекс ІКС – це агрегований індекс для оцінки рівня корупціогенності визначеного переліку сфер, які будуть використані в дослідженні (*сфери ІКС*), що складається з 3 компонентів з відповідними індикаторами.

Окремі компоненти індексу містять один або кілька вимірів (джерел досліджень). У наступних роках при визначенні ІКС кількість вимірів в окремих компонентах може збільшуватись (у такому разі до методики розрахунку ІКС можуть бути внесені зміни щодо агрегування вимірів у межах окремих компонентів, а загальні оцінки ІКС за попередні роки можуть бути перераховані).

	Компонент	Індикатор	Виміри /джерела даних
K1	Експертна оцінка поширеності корупції у сферах	I1. Оцінка експертами сприйняття поширеності корупції у сферах	Результати експертного опитування щодо оцінки рівня корупції в Україні
K2	Корупційний досвід респондентів	I2. Частка респондентів, яка мала корупційний досвід у сферах	1. Результати стандартного опитування щодо корупції в Україні (населення)
			2. Результати стандартного опитування щодо корупції в Україні (бізнес)
			3. Результати загальнонаціонального опитування «Стан корупції в Україні. Сприйняття, досвід, ставлення»
K3	Притягнення до відповідальності за корупцію	I3. Кількість осіб, які вчинили корупційні кримінальні правопорушення	Дані з Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення

Проблема розрахунку Індексу ІКС у зв'язку з відсутністю даних

Згідно з цією Методикою для розрахунку ІКС необхідно забезпечити наявність даних для індикаторів за кожним з трьох компонентів індексу. З огляду на те, що у компонентах K1 та K3 за відповідними вимірами передбачається отримати вихідні дані для всіх сфер, можливість розрахунку ІКС для окремої сфери залежить від наявності даних для неї хоча б за одним виміром компонента K2.

У Таблиці 2 наведено приклад можливості розрахунку ІКС для сфер залежно від наявності даних за вимірами. Так, індекс **можна розрахувати** для сфер S1, S2, S7, S15, S26 (мають різні варіанти наявності даних за вимірами компонента K2, від 1 до 3).

Таблиця 2. Приклад можливості розрахунку ІКС для сфер залежно від наявності даних за вимірами

Сфера ІКС	K1		K2				K1		Значення Індексу ІКС (+/-)
			Вимір 1	Вимір 2	Вимір 3	Індикатор			
	Дані (+/-)	Індикатор	Дані (+/-)	Дані (+/-)	Дані (+/-)		Дані (+/-)	Індикатор	
S1	+	I1	-	-	+	I2	+	I3	+
S2	+	I1	-	+	-	I2	+	I3	+
S7	+	I1	+	-	-	I2	+	I3	+
S10	+	I1	-	-	-	-	+	I3	-
S15	+	I1	-	+	+	I2	+	I3	+
S23	+	I1	-	-	-	-	+	I3	-
S26	+	I1	+	+	+	I2	+	I3	+

«+» - наявні дані, «-» – відсутні дані

Водночас для розрахунку ІКС можуть бути відсутні дані для низки сфер за компонентом K2 (показники корупційного досвіду респондентів). Імовірно, що в певні роки досліджень ІКС така кількість сфер може варіюватись. У Таблиці 2 наведено приклад відсутності даних для сфер S10 та S23¹ – відповідно індекс для цих сфер розрахувати згідно з цією Методикою **неможливо**.

Відсутність даних за окремими компонентами при розрахунку визначених індикаторів є однією з головних проблем побудови індексів.

Для дослідження з розрахунку Індексу ІКС, для якого наразі можна використати обмежену кількість компонентів (та, відповідно, вимірів), методично відкидається підхід до побудови індексу, який передбачає нехтування такими пропусками стосовно сфер і розрахунок індексу, наприклад, як середнє арифметичне наявних

¹ Причини відсутності даних можуть бути різними. Наприклад, неможливо відокремити «чисті» дані за сферою з іншого показника або соціологічними вимірами навіть частково не досліджувався корупційний досвід у таких сферах.

даних за індикаторами (тобто знайти середнє арифметичне I_1 та I_3). Такий алгоритм агрегації, що може бути допустимим при значній кількості вимірів (використовується у т.ч. при побудові окремих міжнародних індексів), у цьому дослідженні може призвести до істотного викривлення загального рейтингу ІКС на предмет оцінки корупціогенності окремих сфер.

З іншого боку, застосування такого способу вирішення проблеми відсутності даних як *виключення записів, які мають пропуски*, є також неприйнятним, оскільки це призведе до зменшення вибірки, тобто скорочення кількості сфер, що суперечить підходу щодо побудови індексу, а саме: забезпечення оцінки корупціогенності у визначеній кількості сфер для наступного аналізу та максимальне збереження наявних даних, зокрема отриманих за компонентом К1 по таким сферам.

Загалом ступінь невизначеності через брак даних впливає на здатність наблизитись до коректної оцінки рівня корупціогенності за сферами, а недостатня кількість або доступність даних матиме прямий вплив на формування правильних висновків та прийняття ефективних рішень за результатами аналізу результатів дослідження з визначення ІКС. Відповідно до наукових досліджень¹, чим більша частка відсутніх даних, тим менша надійність висновків і тим складніше довести достовірність результатів дослідження.

Далі методично визначено підходи щодо вирішення проблеми відсутності даних за сферами при розрахунку індексу.

2.3. Обробка та нормалізація даних для розрахунку індикаторів

1. Імпутація даних. З метою уникнення невизначеності при розрахунку індикаторів, збереження наявних даних за всіма доступними вимірами для побудови ІКС застосовується *імпутація даних* для заповнення прогалів у вихідних даних щодо окремих сфер. У статистичних спостереженнях *імпутація* – це порядок уведення значення для конкретного елементу даних, коли відповідь відсутня або не є придатною для використання, або відсутнє конкретне значення змінної, яке заповнюється під час процесу імпутації.

У дослідженні з визначення ІКС за компонентом К2 мають бути використані такі методи імпутації даних^{2,3} для відсутніх значень за сферами (щодо показників корупційного досвіду респондентів):

а) *Імпутація методом «cold-deck».* Проводяться умовні розрахунки відсутніх величин методом підстановки вихідних (не нормалізованих) даних за іншим наявним дослідженням з донорської сфери, яка за своїми характеристиками є дотичною/подібною. Зокрема, коли напрямки корупційної взаємодії та категорії посадовців є подібними (наприклад: сфери «Діяльність правоохоронних органів» і «Діяльність патрульної поліції»).

б) *Імпутація першого (найнижчого) квартиля розподілу (Q_1).* У разі відсутніх значень для сфер за Індикатором I_2 (після нормалізації та агрегування даних за окремими вимірами) такі сфери будуть заповнені значенням *першого квартиля (Q_1)* з діапазону *нормалізованих наявних даних* за індикатором⁴ (про процедуру нормалізації – див нижче).

Досить поширеним методом є використання для імпутації *середнього значення/медіани* розподілу значень, проте для цього дослідження такий підхід вважається методично неприйнятним, оскільки це призводитиме *до значно вищих показників* інтегрованого індексу за окремими сферами, де рівень корупційного досвіду респондентів не може відображатись через доволі значну частку респондентів (*суб'єктів взаємодії з відповідними органами влади*)⁵. Імпутацію *мінімального значення* вибірки також недоцільно використовувати, оскільки низка сфер, де відсутні вихідні дані, можуть отримати екстремально (аномально) низьке значення нормалізованого показника корупційного досвіду, притаманне лише одній сфері.

Водночас *перший квартиль вибірки (Q_1)*, оскільки на це значення не впливають екстремальні дані, може бути кращим показником для імпутації, ніж середнє чи мінімальне значення вибірки. Такий метод імпутації даних, який використовує значення, що *відокремлює чверть найнижчих значень за сферами*, є порівняно

¹ Ковтун Н. В., Фаталієва А.-Н. Я. Нові тенденції у доказовій статистиці: проблеми імпутації даних. *Статистика України*. 2019. № 4. URL: <https://cutt.ly/peknJcvT>.

² Nguyen M. A Guide on Data Analysis. Bookdown, 2020. URL: https://bookdown.org/mike/data_analysis/.

³ Kamisan N. A. B., Lee M. H., Hussin A. G., Zubairi Y. Z. Imputation techniques for incomplete load data based on seasonality and orientation of the missing values. *Sains Malaysiana*. 2020. Т. 49, № 5. С. 1165–1174. URL: <https://cutt.ly/OezQwOG1>.

⁴ Q_1 - перший (найнижчий) квартиль вибірки. Це значення, яке відокремлює найнижчу чверть ранжованого розподілу даних (25% даних). Наприклад, якщо наявні дані в розподілі за 20 сферами, то такий діапазон ділиться квартилями на 4 частини (у кожній по 5 сфер). Відповідно, розрахункове значення Q_1 знаходиться між значеннями 5-ї та 6-ї сфер.

⁵ Наприклад, для сфер «Діяльність антимоніопольного комітету» або «Публічні закупівлі для потреб оборони і національної безпеки, модернізація військової техніки, торгівля зброєю» корупція скоріше характеризуватиметься високими фінансовими показниками корупційних правопорушень, ніж значною часткою суб'єктів господарювання, які мали корупційну взаємодію з публічними службовцями. Вважається хибним імпутувати для таких сфер середнє значення розподілу корупційного досвіду певної цільової групи (бізнесу) за низкою сфер. Зокрема, за даними стандартного опитування щодо корупції в Україні у 2023 році цей показник складає 24,3%, що для цілей імпутації даних означатиме, що кожен четвертий суб'єкт, який контактував із публічними посадовцями, був залучений до корупційних практик.

адекватним способом вирішення проблеми відсутніх даних враховуючи те, що у більшості відповідних сфер корупційний досвід може мати не менше значення з огляду на результати якісних аналітичних досліджень за цими сферами. Однак такий підхід може не врахувати більшу корупційну «навантаженість» досвіду в деяких сферах.

Більш детально щодо сфер, до яких застосовано ці методи імпутації даних, зазначено в описі компонента К2 (розділ 3). Загалом не може бути однозначно правильного підходу до імпутації даних, а методи які використовуватимуться для розрахунку ІКС, є способом усунення прогалів у даних за окремими сферами. Водночас вбачається за очевидне, що ці методи певним чином (із пересторогою) мінімізують невизначеність в оцінці корупційного досвіду в таких сферах.

2. Вінсоризація та трансформація даних. Вінсоризація – процедура зміни значень у вибірці (вихідні дані за розподілом сфер) з метою отримання надійної та незалежної від великих значень оцінки¹.

У дослідженні з визначення ІКС процедура вінсоризації застосовуватиметься лише до даних за компонентом К3 (дані з Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення), оскільки за окремими сферами (з огляду на особливості виявлення в них корупційних правопорушень) наявні екстремально великі показники, а по деяким – мінімальні (у т.ч. нульові).

Для уникнення за компонентом К3 наявності нульових показників та мінімізації негативного впливу (надмірного домінування) екстремально великих значень в алгоритмі агрегації індикаторів перед нормалізацією показників проводиться їх вінсоризація – зміщення спостережень у хвостах вихідного розподілу набору даних до максимального (95-й перцентиль розподілу) та мінімального [5-й перцентиль або число 2, якщо зазначений перцентиль є меншим (=1)]. Перцентилі при цьому округлюються до цілого числа.

Після цього з метою зменшення асиметрії розподілу (впливу екстремально високих значень в алгоритмах нормалізації та агрегування) та його наближення до нормального здійснюється трансформація даних методом логарифмування – $\ln(p)$ ².

Повна інформація щодо цих процедур наведена в описі компонента К3 (розділ 3).

3. Нормалізація даних для індикатора. Для приведення вихідних даних із різних вимірів (досліджень) за відповідними показниками (p) стосовно сфер до єдиного безрозмірного діапазону (шкала в межах 0 - 1) було обрано метод нормалізації на розмах варіації – Min-Max³ (з урахуванням окремих підходів щодо трансформації даних, описаних вище):

$$p_{ns} = \frac{p_s - p_{min}}{p_{max} - p_{min}}, \text{ де}$$

p_{ns} – нормалізоване значення показника (індикатора) за сферою S ; p_s – вихідне значення показника за сферою S ;

p_{min} , p_{max} – мінімальне та максимальне (або порогове) значення в розподілі даних за показником.

Для кожного індикатора (показника) визначено мінімальне та максимальне значення розподілу даних та наведено в описі кожного компонента (розділ 3).

При застосуванні цієї формули нормалізації враховано, що всі обрані показники для розрахунку ІКС є індикаторами-стимуляторами (показниками-стимуляторами), тобто більше значення вихідного та нормалізованого показника для певної сфери відповідає вищому рівню корупціогенності сфери.

Агрегація нормалізованих значень складових показників (за різними вимірами) за компонентом К₂ для обрахунку індикатора І₂ проводиться шляхом визначення максимального показника з наявних значень корупційного досвіду населення та бізнесу за процедурою описаною нижче (див. розділ 3.2.). У випадку відсутності нормалізованих значень у розподілі сфер за цим індикатором (тобто для певної сфери не було зараховано дані з жодного дослідження) застосовується метод імпутації даних (віднесення першого (найнижчого) квартиля розподілу (Q_1) нормалізованого набору даних), як було зазначено вище.

¹ Глосарій термінів національної моделі статистичного виробництва в органах державної статистики. URL: https://ukrstat.gov.ua/metod_polog_glos_GSBPM.pdf

² Такий підхід до вінсоризації та трансформації даних використовувався, зокрема, при розрахунку індикаторів для Індексу екологічної ефективності (EPI, Environmental Performance Index) та Індексу екологічної стійкості (Environmental Sustainability Index), який передував EPI:

1) Environmental Sustainability Index 2005. URL : <https://sedac.ciesin.columbia.edu/es/esi/ESI2005.pdf>

2) Environmental Performance Index 2022. Technical Appendix. URL: <https://cutt.ly/cekn1kLO>

3) Environmental Performance Index 2024. URL: <https://epi.yale.edu/downloads/2024-epi-report.pdf>

³ Марець О.Р., Вільчинська О.М. Теоретичні питання побудови інтегральних індикаторів. URL : <https://cutt.ly/Sekn0yB8>

4. Інтерпретація вихідних даних Індикатора. Для аналізу даних за компонентом нормалізовані значення індикатора **розподіляються на три групи** з рівним інтервалом значень, який визначається таким чином:

$$d = (I_{max} - I_{min})/3, \text{ де}$$

I_{max}, I_{min} – максимальне та мінімальне значення індикатора з діапазону даних.

Отже, залежно від значення індикатора кожна сфера потрапляє до однієї з таких груп¹:

група 1 (високі значення): від $I_{max} - d$ до I_{max} ;

група 2 (середні значення): від $I_{min} + d$ до $I_{min} + 2d$;

група 3 (низькі значення) від I_{min} до $I_{min} + d$.

2.4. Розрахунок індексу: агрегація даних за індикаторами, стандартизація

Агрегація даних для ІКС здійснюється шляхом розрахунку середньозваженого показника нормалізованих значень індикаторів за кожним із компонентів (за формулою середньої арифметичної зваженої). Після цього проводиться стандартизація даних: розрахункове значення перемножується на 10 та округлюється до сотих².

$$I_{\text{ІКС}} = (\sum_{i=1}^3 \omega_i I_i) * 10, \text{ де}$$

ω_i – вагове значення i -го індикатора;

I_i – нормалізоване значення i -го індикатора.

Тож дані індексу за сферами мають значення за 10-бальною шкалою (варіюються в межах від 0 до 10), що сприяє кращому їх сприйняттю та розумінню: 10 балів – максимальний рівень корупціогенності, 0 балів – мінімальний рівень.

Ваги індикаторів. Основою дизайну ваг для індикаторів є необхідність врахування впливу «важливості» даних за кожним компонентом на загальне значення ІКС, тобто наскільки внесок даних окремих досліджень (вимірів) загалом може впливати на оцінку (розуміння, відчуття) корупціогенності у сферах (ураховуючи широке трактування поняття «корупціогенність», про що було зазначено вище).

Вагові коефіцієнти індикаторів визначено *методом експертних оцінок* шляхом опитування 10 експертів (працівників НАЗК). Застосування цього методу вбачається доцільним виходячи з того, що немає підстав вважати неприйнятною колективну думку фахівців під час прийняття рішення щодо внеску компонентів у загальний результат під час агрегації індикаторів.

Попередньо експерти були ознайомлені з загальними підходами щодо мети та завдань дослідження з визначення ІКС, інтерпретації індексу та особливостей отримання даних за компонентами. Також при обговоренні було враховано переваги та недоліки отримання валідних та релевантних даних за кожним із компонентів (*див. в описі компонентів нижче*).

Відповідно до цього методу експертних оцінок, кожен k -й експерт для кожного i -го індикатора повинен був призначити коефіцієнт a_{ki} , щоб сума всіх коефіцієнтів ваги (призначених одним експертом для усіх індикаторів) дорівнювала одиниці.

Розрахункове вагове значення i -го індикатора отримано за формулою середнього арифметичного оцінок всіх експертів ($n=10$):

$$\omega_{ir} = \frac{1}{n} \sum_{k=1}^n a_{ki}. \text{ Надалі таке розрахункове значення було округлено до десятих і отримано вагове значення } i\text{-го індикатора } \omega_i.$$

Компонент	Індикатор	Вага індикатора (ω_i)
K1	І. Оцінка експертами сприйняття поширеності корупції у сферах	0,5
K2	І2. Частка респондентів, які мали корупційний досвід у сферах	0,3
K3	І3. Кількість осіб, які вчинили корупційні кримінальні правопорушення	0,2

Додатково: для перевірки можливості використання під час розрахунку Індексу ІКС вибраних вагових коефіцієнтів за результатами пілотного дослідження 2024 року може бути апробовано також альтернативний підхід до оцінки вагових значень – *метод головних компонент*.

¹ Приклад розрахунку. Наприклад, мінімальне значення індикатора – 0.1, а максимальне – 0.85; тоді інтервал значень для груп: $d=(0.85 - 0.1)/3=0.25$, а діапазони значень для груп такі: група 1 – від 0.1 до 0.35 включно, група 2 - від 0.35 до 0.6 включно, група 3 - від 0.6 до 0.85 включно.

² Приклад розрахунку. Наприклад, отримали такі значення індикаторів для певної сфери: $I_1=0.35, I_2= 0.7, I_3=0.65$. Вагові значення індикаторів відповідно: $w_1=0.5, w_2=0.3, w_3=0.2$. Тоді розрахункове значення індексу для сфери: $I_{\text{ІКС}} = (0.35*0.5 + 0.7*0.3 + 0.65*0.2)*10 = 5.15$

2.5. Інтерпретація індексу, категоризація (групування) сфер за індексом

Ранжування сфер за результатами розрахунку ІКС здійснюється в порядку спадання його середньозваженого стандартизованого значення (за 10-бальною шкалою).

Впроваджується **розподіл сфер на три групи** з рівним інтервалом значень ІКС, який визначається таким чином:

$$d = (I_{\text{ІКС}/\text{max}} - I_{\text{ІКС}/\text{min}})/3, \text{ де}$$

$I_{\text{ІКС}/\text{max}}, I_{\text{ІКС}/\text{min}}$ – максимальне та мінімальне значення ІКС у рейтингу сфер.

Тож залежно від значення ІКС кожна сфера потрапляє до однієї з таких груп:

- 1) високий ІКС (від $I_{\text{ІКС}/\text{max}} - d$ до $I_{\text{ІКС}/\text{max}}$);
- 2) середній ІКС (від $I_{\text{ІКС}/\text{min}} + d$ до $I_{\text{ІКС}/\text{min}} + 2d$);
- 3) низький ІКС (*інтервал значень*: від $I_{\text{ІКС}/\text{min}}$ до $I_{\text{ІКС}/\text{min}} + d$).

Відповідно до цієї Методики за результатами розрахунку індексу використовується **інтерпретація показників ІКС**, згідно з якою сфери, які отримують значення **ІКС > середнього рівня за сферами**, вважаються (оцінюються) **сферами із «значним» рівнем корупціогенності**.

Обидва підходи аналізу показників індексу в контексті оцінки корупціогенності сфер (розподіл на групи та порівняння із середнім рівнем) не ґрунтуються лише на положенні сфери на 10-бальній шкалі та зорієнтовані на те, щоб враховувати у порівнянні основні статистичні показники вибірки значень ІКС за сферами (варіаційний розмах, середнє значення).

Їх застосування дасть можливість у наступних дослідженнях при інтерпретації даних ІКС орієнтуватись не стільки на значення індексу ІКС для певної сфери (може змінюватись із роками, що є окремим показником для якісного аналізу), скільки на його положення у «загальному» рейтингу відносно інших сфер. Тобто навіть у разі зменшення показників індексу за результатами дослідження ІКС у певному році завжди буде **визначатись низка сфер, у яких рівень корупціогенності є вищим, порівнюючи з іншими сферами**, що дозволить **фокусуватись** саме на них при формуванні загальнодержавної антикорупційної політики.

3. Отримання даних за компонентами дослідження: операціоналізація індикаторів

3.1. Компонент 1 (К1): експертна оцінка поширеності корупції у сферах

Для індикатора за цим компонентом використовуватимуться результати *останнього* експертного опитування щодо оцінки рівня корупції в Україні (для пілотного дослідження – за 2023 рік) за Методикою¹, розробленою та затвердженою НАЗК. Це опитування передбачає періодичний зріз думки експертів у сфері запобігання та протидії корупції за визначеними показниками сприйняття корупції та оцінки державної антикорупційної політики і спрямоване передусім на визначення *сфер із найбільшим рівнем поширеності корупції*. Окрім цього, як було пояснено вище, перелік *базових сфер*, які використовуються для опитування, загалом відповідатиме переліку сфер для визначення ІКС².

Згідно з Методикою таке експертне опитування проводиться не рідше ніж раз на 2 роки, тож у разі відсутності даних за певний рік для побудови ІКС використовуватимуться результати останнього опитування.

Респондентами експертного опитування є (за визначеною вибіркою³) *представники антикорупційного середовища*, які є достатньо обізнаними у питаннях формування та/або реалізації антикорупційної політики і можуть надавати *досить релевантну оцінку* сприйняття стану ситуації з корупцією в Україні і, зокрема, *рівня поширеності корупції у визначених сферах*.

Саме ці періодичні *оцінки експертів щодо поширеності корупції в сферах* можуть бути джерелом даних за Компонентом 1. Результати інших загальнонаціональних опитувань (населення, бізнесу, інших цільових груп) щодо оцінки респондентами стану/рівня поширеності корупції у сферах не можуть бути достатньо валідними та релевантними для цілей дослідження з визначення ІКС *через недостатню обізнаність таких респондентів* щодо корупції в окремих сферах (зокрема щодо тих, де їх досвід взаємодії/контакту є досить низьким), *викривлення (некоректність) оцінки* через вплив медіа, усталене сприйняття рівня корупції у сферах у суспільному просторі, а також через *методичні особливості* проведення таких опитувань (використання іншого за кількістю переліку сфер, змісту їх назв тощо).

Індикатор	І1. Оцінка експертами сприйняття поширеності корупції у сферах
Джерело даних	Результати <u>останнього</u> експертного опитування щодо оцінки рівня корупції в Україні за Методикою, розробленою та затвердженою НАЗК
Запитання анкети	На Вашу думку, наскільки корупція поширена у таких сферах? Відповідь надайте, використовуючи 5-бальну шкалу, де: «1» – відсутня, «2» – майже відсутня, «3» – інколи поширена, інколи ні, «4» – децю поширена, «5» – дуже поширена
Вихідні (початкові) дані та їх обробка	Середня оцінка по сфері (S) за 5-бальною шкалою (від 1 до 5) від усіх респондентів, які надали оцінку (крім варіантів «Відмова»/ «Важко сказати»)
Діапазон значень для нормалізації	Мінімум – 1; Максимум – 5.
Вага індикатора	0,5

3.2. Компонент 2 (К2): корупційний досвід респондентів

Для індикатора за цим компонентом використовуються результати двох соціологічних досліджень, у рамках яких періодично проводиться *визначення корупційного досвіду* респондентів за усталеною методикою та однаковим для обох досліджень показником:

1. Стандартне опитування щодо корупції в Україні за затвердженою НАЗК Методикою⁴.

У рамках цього дослідження проводяться 2 окремі опитування:

- репрезентативне опитування *населення* (вимір І);

¹ Методика експертного опитування щодо оцінки рівня корупції в Україні. URL : <https://cutt.ly/Bekn9vmW>

² З окремими 2-ма застереженнями (уточненнями), зазначеними у розділі 2.1., які не впливають на коректність віднесення даних до визначених сфер ІКС

³ *Вибірка експертів* складається з двох категорій фахівців:

1) «*теоретики*» – науковці, аналітики та незалежні експерти, які займаються вивченням явища корупції та її форм, теорії та практики запобігання та протидії корупції, пошуком способів удосконалення антикорупційного та пов'язаного з ним законодавства, практики його застосування, а також представники громадських об'єднань, міжнародних організацій, донорів, медіа, міжнародні експерти, незалежні громадські активісти, які опікуються проблемою корупції в Україні;

2) «*практики*» – представники державних органів/органів місцевого самоврядування, які на загальнодержавному та/або місцевому рівні займаються формуванням та/або реалізацією антикорупційної політики, а також здійснюють досудове розслідування та правосуддя у справах про корупційні та пов'язані з корупцією правопорушення (НАЗК, НАБУ, САП, ДБР, АРМА, ВАКС, інших державних органів або органів місцевого самоврядування, зокрема уповноважені особи з питань запобігання та виявлення корупції).

⁴ Методика стандартного опитування щодо корупції в Україні. URL : <https://cutt.ly/geknAkugf>

- репрезентативне опитування представників **бізнесу** (вимір 2).

Таке дослідження проводиться щороку, тобто надалі результати за цим опитуванням можна щорічно використовувати для оновлення ІКС.

Визначення показників **корупційного досвіду респондентів** наразі проводиться в 11-ти сферах (з переліку базових) в опитуванні населення та в 7-ми - в опитуванні підприємців, при цьому 3 сфери охоплені опитуванням в обох групах респондентів. Змістовні ж назви переважної більшості цих сфер (у т.ч. пояснення щодо розуміння сфери) ідентичні (співставні) переліку *базових сфер*, які використовуються для експертного опитування (Компонент 1), і, відповідно, *переліку сфер ІКС* (Таблиця 1). Тож використання (віднесення) результатів опитування за кожною зі сфер для визначення ІКС є коректним.

Особливості використання окремих сфер в Україні (виміри 1 та 2) для розрахунку ІКС

1. Імпутація даних для сфер S5 та S6.

Результати дослідження (вихідні показники) з опитування **населення** (вимір1) за сферою-донором, яка була визначена як «*Діяльність правоохоронних органів (патрульна поліція, Національна поліція, СБУ, прокуратура) із забезпечення законності та правопорядку, проведення досудового розслідування (крім сервісних центрів МВС)*» будуть одночасно віднесені до таких сфер ІКС:

S5. Діяльність патрульної поліції;

S6. Діяльність органів правоохоронних органів із забезпечення законності та правопорядку, проведення досудового розслідування (крім діяльності патрульної поліції, сервісних центрів МВС).

Додатковий аналіз цього дослідження щодо перебування респондентів у корупційних ситуаціях у 2023 році, що є співмірним із показником за самооцінкою корупції в загальній «правоохоронній сфері» (патрульна поліція+ інші органи), засвідчив дещо вищу частку респондентів, які мали корупційні практики при взаємодії з патрульною поліцією (стр. 79 звіту), проте не настільки, щоб нівелювати ці результати та не використати їх для сфери S6 (до того ж у розумінні респондентів обидві сфери часто є складовими однієї – окремі правопорушення могли фіксувати як патрульні поліцейські, так і представники Нацполіції). Отже, коректно розмежувати дані між сферами S5 та S6 наразі неможливо, а така операція імпутації даних для цілей дослідження з визначення ІКС є допустимою та прийнятною.

2. У Таблиці 3 відображено розподіл за сферами ІКС інших сфер для дослідження з визначення ІКС, які мають дещо інші назви, проте таке їх віднесення до сфер ІКС є достатньо коректним, враховуючи порівняння змістовного навантаження назв таких сфер.

2. Загальнонаціональне опитування «Стан корупції в Україні. Сприйняття, досвід, ставлення»¹ (опитування населення) (вимір 3).

Зазначене опитування ґрунтується на сталій методології та проводиться Раст в Україні з 2011 року в рамках Програми сприяння громадській активності «Долучайся!» (ENGAGE) кожні два роки². Останнє опитування проведене на початку 2023 року. Вибірка населення України складає понад 10 тис. осіб, відповідно похибка вибірки є досить низькою в цілому для опитування та прийнятною для оцінки показників корупційного досвіду в сферах, охоплених дослідженням.

Ураховуючи те, що дослідження проводиться кожні два роки, передбачається використовувати останні результати для оновлення ІКС (тобто результати останнього дослідження будуть використані при побудові ІКС 2 роки поспіль), що є прийнятним з огляду на повільну динаміку зміни показників корупційного досвіду в більшості сфер.

Визначення показників **корупційного досвіду респондентів** (населення) у цьому опитуванні стабільно проводиться в 25-ти сферах (з переліку базових), проте не всі вони відповідають змісту назв сфер ІКС, тому відповідні дані не можуть використані.

Для розрахунку індикатора з цього дослідження використані дані з дослідження корупційного досвіду за 21 сферою, при цьому більшість із них змістовно повністю відповідають сферам ІКС. Щодо певних сфер, з метою максимального використання даних цього дослідження для Індексу ІКС, зроблено певні допущення та операціалізовано застосування вихідних даних (див. Таблицю 3).

Збереження стабільним (постійним) такого підходу використання результатів цього опитування в наступні роки дозволяє вважати застосування даних за кожною зі сфер для визначення ІКС достатньо коректним.

¹ Стан корупції в Україні 2023: сприйняття, досвід, ставлення. URL: <https://cutt.ly/jekn78Pr>

Інтерактивна візуалізація за результатами опитувань 2007 – 2023 років. URL: <https://cutt.ly/Tekn6sLJ>

² Загальнонаціональне опитування «Стан корупції в Україні. Сприйняття, досвід, ставлення» проводиться в Україні з 2007 року кожні два роки, за винятком 2013 року. Це опитування ґрунтується на методології, розробленій у рамках Проєкту «Сприяння активній участі громадян у протидії корупції в Україні «Гідна Україна» (ACTION), що впроваджувався MSI у 2007 та 2009 роках, яка згодом була застосована Раст у рамках Програми сприяння громадській активності «Долучайся!» (ENGAGE) у партнерстві з Проєктом USAID «Підтримка організацій-лідерів у протидії корупції в Україні «Взаємодія» (SACCI) у 2018, 2021 та 2023 роках.

Особливості використання окремих сфер (вимір 3) для розрахунку ІКС, зокрема віднесення вихідних показників результатів дослідження до сфер ІКС (імпутація даних):

1) дані за сферою, яка була визначена як «11. Національна поліція (включаючи патрульну поліцію)», будуть віднесені до сфери ІКС «S5. Діяльність патрульної поліції»;

2) до сфери ІКС «S6. Діяльність органів правоохоронних органів із забезпечення законності та правопорядку, проведення досудового розслідування (крім діяльності патрульної поліції, сервісних центрів МВС)» будуть віднесені перераховані дані щодо корупційного досвіду респондентів спільно за сферами «11. Національна поліція (включаючи патрульну поліцію)» та «13. Прокуратура» (тобто враховуватиметься наявність корупційного досвіду за однією та/або іншою сферою);

Такий підхід застосування даних за «правоохоронними» сферами з цього дослідження (вимір 3) певним чином перекликається з вищезазначеним підходом використання даних стандартного опитування щодо корупції в Україні (вимір 1), а загалом розрахунок індикатора через використання кількох наявних джерел даних має забезпечити збалансування такої операції імпутації даних;

3) з метою застосування соціологічних даних для сфери ІКС «S10. Військова сфера» до неї віднесені дані з опитування за сферою «21. Територіальні центри комплектування та соціальної підтримки («військкомати)». Очевидно, що це є лише одна зі складових корупційного «навантаження» сфери S10, проте публічні дані інших соціологічних вимірів корупційного досвіду у цій сфері відсутні. Водночас позитивним є те, що частка респондентів, які стикаються з ТЦК та СП, є достатньо значною (для 2023 року – 9,3%);

4) до сфери ІКС «S22. Земельні відносини, землеустрій та будівництво» будуть віднесені перераховані дані щодо корупційного досвіду респондентів спільно за сферами «5. Приватизація, володіння та користування землею» та «4. Реєстрація або приватизація об'єктів нерухомості (будинки, квартири)» (тобто враховуватиметься наявність корупційного досвіду за однією та/або іншою сферою);

5) до сфери ІКС «S34. Надання адміністративних послуг, крім тих, що надаються через ЦНАП / «Дія Центри» та сервісні центри МВС» будуть віднесені перераховані дані щодо корупційного досвіду респондентів спільно за сферами 14, 22, 23, 24, 25 (див. Таблицю 3), які зокрема охоплюють питання отримання окремих адміністративних послуг (враховуватиметься наявність корупційного досвіду хоча б за однією з перерахованих сфер).

Обидва соціологічних опитування (виміри 1, 2 та 3) використовують аналогічний підхід до визначення корупційного досвіду респондентів у сферах дослідження, зокрема:

- спочатку визначають респондентів, які контактували з певною сферою (звертались до відповідних органів/установ, контактували з посадовцями, представниками організацій тощо);

- у виокремленій вибірці таких респондентів проводять визначення їх корупційного досвіду (за самооцінкою) за однаковою питанням (показником): чи стикалися вони з корупцією у сфері¹ протягом останніх 12 місяців, тобто вони давали (пропонували) або від них вимагали хабар, використовували зв'язки тощо.

З огляду на вищезазначене, результати обох опитувань за однаковими (змістовно подібними) сферами доцільно агрегувати в рамках індикатора за цим компонентом дослідження з визначення ІКС.

Рекомендується використовувати такий підхід до **агрегації даних в індикатор**: визначається **максимальне значення²** з двох нормалізованих показників корупційного досвіду бізнесу та населення, водночас значення для населення є середнім арифметичним значень показників за двома різними дослідженнями (вимір 1 та вимір 3) у разі наявності даних.

Як було зазначено вище, якщо після нормалізації та агрегування даних (за всіма вимірами) для певних сфер будуть відсутні нормалізовані значення за Індикатором I₂, то застосовується процедура імпутації даних: такі сфери будуть заповнені першим (найнижчим) квартилем (Q₁) з діапазону нормалізованих значень наявних даних для сфер за індикатором.

Індикатор		I ₂ . Частка респондентів, яка мала корупційний досвід у сферах
Вимір 1 (V _{n1})	Джерело даних	Результати стандартного опитування щодо корупції в Україні ³ (опитування населення)
	Запитання анкети	Питання по визначених сферах: Чи стикалися Ви з корупцією ... (при зверненні до... / зустрічі/ контакті з ...) протягом останніх 12 місяців – тобто Ви давали або від Вас вимагали хабаря, використовували зв'язки тощо?

¹ Зазначають, що стикалися з корупцією: для населення – якщо особисто або члени сім'ї, для бізнесу – особисто або стикалися працівники підприємства (як його представники).

² Вибір максимального значення обумовлений метою дослідження з визначення Індексу ІКС, а саме шляхом рейтингування визначити ті сфери, які мають високий рівень корупціогенності. Такий рівень за специфікою сфер може бути обумовлений тим, що корупційні практики можуть бути більше пов'язані з однією з цих двох груп респондентів (бізнесом або населенням). Відповідно, надалі це необхідно враховувати при таргетуванні антикорупційної діяльності у сферах.

³ Результати соціологічних досліджень за Методикою стандартного опитування щодо корупції в Україні, проведені у 2021 – 2023 роках. URL: <https://cutt.ly/3ekmeBSU>

Індикатор		I₂. Частка респондентів, яка мала корупційний досвід у сферах
	<i>Вихідні (початкові) дані та їх обробка</i>	% відповідей «Так» (<i>стикалися особисто або члени сім'ї</i>) по певній сфері (S) <i>База:</i> ті респонденти, які попередньо зазначили, що вони особисто або члени їх родин взаємодіяли/контактували зі сферою протягом останніх 12 місяців
<i>Вимір 2 (V_b)</i>	<i>Джерело даних</i>	Результати <i>стандартного опитування щодо корупції в Україні (опитування представників бізнесу)</i>
	<i>Запитання анкети</i>	Питання по визначених сферах: <i>Чи стикалися Ви (як керівник/представник підприємства) з корупцією ... (при зверненні до... / зустрічі/ контакті з ...) протягом останніх 12 місяців – тобто Ви давали або від Вас вимагали хабаря, використовували зв'язки тощо?</i>
	<i>Вихідні (початкові) дані та їх обробка</i>	% відповідей «Так» (<i>стикалися особисто, або стикалися працівники підприємства (як його представники)</i>) по певній сфері (S) <i>База:</i> ті респонденти, які попередньо зазначили, що вони взаємодіяли/контактували зі сферою протягом останніх 12 місяців
<i>Вимір 3 (V_{n2})</i>	<i>Джерело даних</i>	Результати <u>останнього загальнонаціонального опитування «Стан корупції в Україні. Сприйняття, досвід, ставлення» (опитування населення)</u> ¹
	<i>Запитання анкети</i>	Окремі питання по визначених сферах: 1) Чи вимагали від Вас або членів Вашої родини хабаря (грошей, подарунка, протекції, послуги) під час звернень до? 2) Чи пропонували Ви або члени Вашої родини самі хабаря (гроші, подарунки, протекцію, послуги) для отримання послуг під час звернень за/до.....? 3) Чи використовували особисті зв'язки для отримання послуг під час звернень до... / ?
	<i>Вихідні (початкові) дані та їх обробка</i>	% респондентів, які відповіли «Так» хоча б на одне з трьох питань ² по певній сфері (S) <i>База:</i> ті респонденти, які попередньо зазначили, що вони особисто або члени їх родин протягом останніх 12 місяців взаємодіяли/контактували зі сферою
<i>Діапазон значень показників за вимірами 1-3 для нормалізації</i>		Мінімум – 0%; Максимум (порогове значення ³) – 40%.
<i>Особливості обрахунку Індикатора</i>		1) обчислення нормалізованого значення корупційного досвіду <i>населення</i> : у разі наявності даних за вимірами 1 та 3 знаходиться середнє арифметичне значення їх нормалізованих показників; 2) нормалізовані значення наявних показників корупційного досвіду <i>населення</i> та <i>бізнесу</i> в межах кожної сфери (S) агрегуються в індикатор шляхом визначення серед них максимального значення. Отже, розрахунок індикатора для <u>наявних</u> значень окремих нормалізованих показників (хоча б за одним виміром) проводиться за загальною формулою: $I_2 = \max\left(\frac{V_{n1}+V_{n2}}{n}; V_b\right)$, де n – кількість значень за опитуваннями населення, n ∈ {1,2}.
<i>Імпутація даних</i>		У разі відсутності нормалізованого значення для сфери за вимірами – <i>першого (найнижчого) квантиля розподілу (Q₁)</i> нормалізованих значень наявних даних для сфер (з урахуванням агрегації вимірів)
<i>Вага індикатора</i>		0,3

¹ Стан корупції в Україні 2023: сприйняття, досвід, ставлення. Результати загальнонаціонального опитування. URL: <https://cutt.ly/jekn78Pr>.

Інтерактивна візуалізація за результатами опитувань 2007 – 2023 років. URL: <https://cutt.ly/Tekn6sLJ>

² Для визначення ІКС – 2024 буде розраховано вихідні показники за цим виміром за окремими сферами за результатами обробки масиву даних опитування за 2023 рік (<https://cutt.ly/zekmibrR>) та звірено з даними інтерактивної візуалізації (вищенаведене посилання).

³ Визначено з урахуванням того, що максимальне значення корупційного досвіду респондентів для сфер за останніми даними, які будуть використані для ІКС – 2024, складає 35,7%. У наступних дослідженнях у разі перевищення порогового значення (40%) всім відповідним сферам буде надано нормалізоване значення 1.

Таблиця 3. Використання результатів соціологічних досліджень для за сферами ІКС

Знак «+» означає ідентичність назви сфери в дослідженнях за компонентами К1 та К2 змісту назви сфери ІКС

№	Сфера ІКС	К1. Експертне опитування	К2. Корупційний досвід респондентів		
			Вимір 1 (населення)	Вимір 2 (бізнес)	Вимір 3 (населення)
S1	Митниця (для фізичних осіб, що не є ФОП)	+			17. Митний контроль чи оформлення митних документів
S2	Митниця (для суб'єктів господарювання)	+		+	
S3	Прикордонний контроль і пропуск через державний кордон	+			
S4	Переміщення людей і товарів з підконтрольних Україні територій на тимчасово окуповані РФ території України та навпаки	+			
S5	Діяльність патрульної поліції	+			11. Національна поліція (включаючи патрульну поліцію)
S6	Діяльність правоохоронних органів із забезпечення законності та правопорядку, проведення досудового розслідування (крім діяльності патрульної поліції, сервісних центрів МВС)	+	Діяльність правоохор. органів (патрульна поліція, Нацполіція, СБУ, прокуратура) із забезпечення законності та правопорядку, проведення досудового розслідування (крім сервісних центрів МВС))	Діяльність правоохор. органів (Нацполіція, СБУ, Держприкордонслужба, прокуратура, БЕБ) із забезпечення законності та правопорядку, проведення досуд. розслідування	11. Національна поліція (включаючи патрульну поліцію)
					13. Прокуратура
S7	Діяльність сервісних центрів МВС	+	+		
S8	Судова система (у т.ч., виконання судових рішень)	+		+	12. Судова система
S9	Публічні закупівлі для потреб оборони і національної безпеки, модернізація військової техніки, торгівля зброєю	+			
S10	Військова сфера (розпорядження нерухомим майном і землями, ПММ тощо; призов, просування військовослужбовців по службі, забезпечення їх житлом)	+			21. Територіальні центри комплектування та соціальної підтримки («військкомати»)
S11	Приватизація підприємств	+			
S12	Управління державними підприємствами та іншими господарськими товариствами з часткою держави більше 50%	+			
S13	Управління комунальним майном	+			
S14	Утримання та використання комунального громадського транспорту	+			
S15	Податкові органи (нарахування і стягнення податкових та інших обов'язкових платежів)	Нарахування і стягнення податкових та інших обов'язкових платежів		Діяльність податкових органів (нарахування і стягнення податкових та інших обов'язкових платежів)	15. Податкові служби
S16	Архітектурно-будівельний контроль	+			
S17	Контроль і нагляд за господарською діяльністю	+		+	18. Регламентація підприємницької діяльності та перевірки підприємств
S18	Діяльність Антимонопольного комітету України	+			

№	Сфера ІКС	К1. Експертне опитування	К2. Корупційний досвід респондентів		
			Вимір 1 (населення)	Вимір 2 (бізнес)	Вимір 3 (населення)
S19	Публічні закупівлі робіт і послуг з будівництва, ремонту та утримання автомобільних доріг державного та місцевого значення	+			
S20	Публічні закупівлі робіт і послуг з реалізації інших великих інфраструктурних проєктів	+			
S21	Державне регулювання та контроль у сфері публічних закупівель (<i>моніторинг та перевірка закупівель, контроль фінансових та господарських операцій</i>)	+			
S22	Земельні відносини, землеустрій та <u>будівництво</u>	Земельні відносини, землеустрій	Будівництво та земельні відносини	Будівництво та земельні відносини	5. Приватизація, володіння та користування землею 4. Реєстрація або приватизація об'єктів нерухомості (будинки, квартири)
S23	Лісове господарство	+			
S24	Надання дозволів та видобування корисних копалин (<i>нафта, газ, вугілля, буритин, граніт, пісок тощо</i>)	+			
S25	Використання інших природних ресурсів (<i>мисливське, рибне, водне господарство</i>)	+			
S26	Послуги з підключення та обслуговування систем електро-, газо-, водопостачання та водовідведення	+	+	+	7. Підключення чи ремонт комунальних послуг або зв'язку (телефону, водопостачання, електроенергії, газу і т.д.)
S27	Заклади вищої освіти	+	+		3. Керівництво вищих навчальних закладів та їх викладачі
S28	Початкова та середня школа	+	+		2. Керівництво шкіл та вчителі
S29	Комунальні дитячі садочки	+	+		
S30	Державна та комунальна медицина (медичні послуги)	+	+		1. Отримання медичних послуг (включаючи лікарів, співробітників лікарень чи поліклінік, аптек)
S31	Закупівля медичного обладнання та лікарських засобів	+			
S32	Соціальні послуги та допомоги (<i>оформлення, виплати</i>) різним категоріям громадян	+			8. Оформлення чи отримання допомоги з безробіття та інших соціальних виплат (пенсій, субсидій та ін.)
S33	Діяльність центрів надання адміністративних послуг (ЦНАП) / «Дія Центрів»	+	+		10. Центри надання адміністративних послуг
S34	Надання адміністративних послуг, <i>крім тих, що надаються через ЦНАП / «Дія Центри» та сервісні центри МВС</i>	+	<i>Надання адміністративних послуг органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування (крім ЦНАП та сервісних центрів МВС)</i>		14. Державні нотаріуси
					22. Постанова на облік внутрішньо переміщених осіб (ВПО)
					23. Отримання місця проживання для ВПО за кошти держави
					24. Оформлення документів для волонтерської роботи
					25. Оформлення необхідних документів в Україні для людей, які виїхали за кордон
S35	Гуманітарна допомога у зв'язку зі збройною агресією РФ проти України	+	+		

3.3. Компонент 3 (КЗ): притягнення до відповідальності за корупцію

У цьому компоненті використовуються статистичні дані щодо осіб, які вчинили корупційні кримінальні правопорушення.

Для цього як джерело даних використовуються відомості з Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення (далі – Реєстр)¹, який адмініструє НАЗК, з огляду на таке:

- відомості про осіб, яких притягнуто до юридичної відповідальності за вчинення корупційних правопорушень, вносяться до Реєстру на підставі отримання електронної копії рішення суду, яке набрало законної сили, з Єдиного державного реєстру судових рішень²;

- Реєстр обліковує та виокремлює дані по всім корупційним кримінальним правопорушенням, які визначені такими відповідно до примітки до статті 45 Кримінального кодексу України (далі – КК України)³, у т.ч. у випадку їх вчинення шляхом зловживання особами службовим становищем. Також до Реєстру внесені дані щодо осіб, які були притягнуті до відповідальності за сукупністю статей КК України за вчинення корупційних та інших правопорушень, окремі з яких не є «корупційними», проте санкція за якими є «тяжчою» (у судовій статистиці такі дані наразі обліковуються за статтею КК України, за якою особа отримала суворіше покарання і не виокремлюються як «корупційні»);

- відомості з Реєстру містять номер судового рішення, що дає можливість переглянути відомості за посиланням з Єдиного державного реєстру судових рішень та за результатами проведеного якісного аналізу судового рішення зробити розподіл вчинених особами правопорушень за сферами ІКС (віднести правопорушення до однієї зі сфер ІКС).

Обробка даних

Визначено такий загальний алгоритм використання й обробки даних (записів) з Реєстру для обрахунку індикатора за цим компонентом:

1. Використовуються дані щодо осіб, притягнутих до кримінальної відповідальності за вчинення корупційних правопорушень (за статтями відповідно до примітки до ст. 45 КК України), судові рішення щодо яких набрали законної сили за останні 3 роки, що передують року, в якому проводиться визначення ІКС (далі – Період обліку). Наприклад, для Індексу ІКС – 2024 будуть використані рішення за 2021 – 2023 роки.

2. З отриманого переліку записів за результатами якісного аналізу судових рішень відкидаються (вилучаються) записи щодо правопорушень, які були вчинені не в роки Періоду обліку (тобто для ІКС – 2024 – раніше 2021 року).

Обрання такого трьохрічного періоду використання статистичних даних дає можливість *збалансувати* відхилення (екстремальні викиди) щодо правопорушень у сферах за окремими роками та врахувати достатньо значний часовий інтервал від дня вчинення корупційного правопорушення до набрання законної сили рішенням суду у відповідних провадженнях.

Вважаємо збільшення такого Періоду обліку недоцільним щодо більшості сфер з огляду на те, що окремі правопорушення, вчинені раніше, можуть втратити актуальність для визначення корупціогенності сфер у рік дослідження (наприклад, корупційні практики, які мали місце 5 років тому, вже можуть бути усуненими (викоріненими) або мінімізованими нормативно-правовим регулюванням, впровадженням електронних сервісів тощо).

Такий підхід щодо трьохрічного періоду обліку дещо заважає обліковувати дані щодо притягнення осіб до відповідальності за окремими сферами (*проміжок часу від виявлення факту вчинення правопорушення до притягнення до відповідальності особи може перевищувати 3 роки*). Проте розширення періоду обліку скоріше спотворить релевантність вихідного розподілу в контексті застосування даних для розрахунку ІКС, ніж додасть вартісності. Частково проблема мінімальних та нульових значень для сфер вирішується шляхом *вінсоризації даних* (застосування для таких даних 5-го перцентиля (5%) вибірки або числа 2, якщо 5% = 1 (враховуючи округлення)).

3. За результатами якісного аналізу кожного⁴ судового рішення (крім тих, посилання на які відсутні/не відображались) відповідні записи відносяться до однієї зі сфер ІКС, у межах якої було вчинено правопорушення.

¹ Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення. URL: <https://cutt.ly/qekmoFuc>

² Положення про Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0345-18#Text>

³ На сьогодні корупційними кримінальними правопорушеннями відповідно до примітки до статті 45 Кримінального кодексу України (далі – КК України) є:

а) кримінальні правопорушення, передбачені статтями 210, 354, 364, 364-1, 365-2, 368 – 369-2 КК України;

б) передбачені статтями 191, 262, 308, 312, 313, 320, 357, 410 КК України, у випадку їх вчинення шляхом зловживання службовим становищем.

⁴ За результатами обробки та аналізу даних для Індексу ІКС-2024 у наступних дослідженнях може бути прийнято рішення проводити відбір записів в Реєстрі за відповідно сформованою вибіркою.

Окремі особливості обробки даних

До сфери «S5. Патрульна поліція» відноситимуться також записи щодо корупційних правопорушень за ст. 369 КК України, зафіксованих представниками інших структурних підрозділів поліції (дільничні офіцери поліції, представники відділів превенції), пов'язаних, як правило, із виявленням вчинення адміністративних правопорушень на первинному рівні взаємодії з правопорушниками (порушення правил дорожнього руху, фіксація фактів домашнього насильства, виявлення наркотичних препаратів тощо), що є ідентичним із фіксацією таких же правопорушень представниками патрульної поліції (до початку кримінального провадження).

Водночас не відноситимуться до жодної зі сфер ІКС такі правопорушення:

- правопорушення, пов'язані з кадровими питаннями, притаманні організаціям/органам влади з різних сфер (наприклад, пропозиція чи обіцянка службовій особі надати їй неправомірну вигоду за влаштування на роботу, підвищення в посаді, не створення перешкод для службової діяльності, виплату премії тощо);

- правопорушення за ст. 191 КК України, пов'язані з привласненням/розтратою майна службовими особами суб'єктів господарювання, які не належать до державних установ /державних підприємств та інших господарських товариств з часткою держави більше 50% (S12) у визначених сферах (тобто ті, які не можна було віднести до жодної зі сфер ІКС).

Особливості обрахунку та нормалізації даних для індикатора

Як показав попередній аналіз даних для ІКС-2024, близько 74% кримінальних правопорушень віднесені до сфери «S5. Патрульна поліція». Водночас 99% із них кваліфіковані за ст. 369 КК України¹.

У контексті дотримання завдання ІКС щодо визначення оцінки рівня корупціогенності сфери, віднесення кількісних показників за цією сферою в повному обсязі до загальної вибірки за сферами і, відповідно, подальший розрахунок та використання нормалізованого значення такого показника за методом MIN-MAX (дорівнюватиме =1) не може бути адекватним та збалансованим підходом відносно інших сфер, оскільки це призведе до того, що нормалізовані значення за більшістю сфер будуть мінімальними (<0,1) і не відобразать змістовний внесок інших сфер за цим компонентом в ІКС.

Сфера «S5. Патрульна поліція» є дещо відокремленою від інших сфер та унікальною в контексті цього дослідження. Це зумовлено тим, що діяльність патрульних поліцейських як представників правоохоронних структур, які відповідають, зокрема, за дотримання антикорупційного законодавства, якраз і спрямована на фіксування корупційного способу вирішення проблем громадянами та, відповідно, протидію йому. Обліковуванню фактів вчинення правопорушення сприяє автоматична відеофіксація корупційної взаємодії (контакту) з порушником. Достатньо високі статистичні показники в цій сфері, з одного боку, є відображенням її корупційної «навантаженості», а з іншого – також є результатом роботи поліцейських із протидії вчиненню корупційних правопорушень.

У цій Методиці пропонується такий покроковий **підхід до обрахунку індикатора** за цим компонентом, що базується на процедурах *вінсоризації* та *трансформації* даних:

1) для уникнення за компонентом КЗ наявності нульових показників та мінімізації негативного впливу (надмірного домінування) екстремально великих значень в алгоритмі агрегації індикаторів проводиться *вінсоризація вихідних (початкових) даних*, тобто зміщення спостережень у хвостах вихідного розподілу набору даних до максимального та мінімального значень, зокрема визначених процентилями (з *урахуванням округлення до цілого числа та застосуванням окремої умови*), а саме:

- для кожної змінної (сфери) значення, що перевищують 95-процентиль (95%), опускаються до його рівня (набувають значення 95%);

- значення за сферами, що менші за 5-процентиль (5%), піднімаються до його рівня (набувають значення 5%) або набувають значення, що дорівнює 2, якщо зазначений процентиль є меншим (=1); цього ж значення набувають і сфери, які мали нульовий показник (не було зафіксовано статистичних даних);

2) для збалансування даних щодо кількості осіб, притягнутих до кримінальної відповідальності (*p*) за переліком сфер ІКС, зокрема значних розривів між досить високими значеннями вихідних показників в окремих сферах і відносно низьких у більшості сфер, з метою зменшення такої асиметрії розподілу та його наближення до нормального здійснюється *трансформація даних* методом логарифмування $\ln(p)$;

3) після цієї операції проводиться *нормалізація* вже логарифмованих значень даних ($\ln(p)$) за методом MIN-MAX (при цьому сфери, які отримали значення 95%, будуть нормалізовані до 1).

¹ Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі (ст. 369 КК України).

<i>Індикатор</i>	Із. Кількість осіб, які вчинили корупційні кримінальні правопорушення
<i>Джерело даних</i>	Відомості з Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення
<i>Вихідні (початкові) дані та їх обробка</i>	Дані (записи) щодо осіб, притягнутих до кримінальної відповідальності за вчинення корупційних правопорушень, судові рішення щодо яких набрали законної сили у останні 3 роки
<i>Особливості обрахунку / обробки даних</i>	1) розподіл записів щодо осіб, притягнутих до кримінальної відповідальності за кожною зі сфер ІКС та визначення кількості осіб (записів) у сфері – (p) ; 2) вінсоризація вибірки вихідних даних до максимального (95-й перцентиль розподілу) та мінімального (5-й перцентиль або число 2, якщо зазначений перцентиль є меншим). Перцентилі при цьому округлюються до цілого числа; 3) логарифмування відповідних даних за кожною сферою – $\ln(p)$
<i>Діапазон значень для нормалізації</i>	Мінімум – 0 Максимум – максимальне значення $\ln(p)$ в розподілі даних за сферами ІКС ($\ln(95\%)$)

Перелік використаних джерел

Перелік основних джерел, які були використані при підготовці Методики дослідження:

1. Corruption Perceptions Index: Short Methodology Note. URL: <https://cutt.ly/feknkSTz>.
2. Environmental Performance Index 2022. Technical Appendix. URL: <https://cutt.ly/cekn1kLO>
3. Environmental Performance Index 2024. URL: <https://epi.yale.edu/downloads/2024-epi-report.pdf>
4. Environmental Sustainability Index 2005. URL: <https://sedac.ciesin.columbia.edu/es/esi/ESI2005.pdf>.
5. Kamisan N. A. B., Lee M. H., Hussin A. G., Zubairi Y. Z. Imputation techniques for incomplete load data based on seasonality and orientation of the missing values. Sains Malaysiana. 2020. Т. 49, № 5. С. 1165–1174. URL: <https://cutt.ly/OezQwOG1>.
6. Kaufmann D., Kraay A., Mastruzzi M. The Worldwide Governance Indicators: Methodology and Analytical Issues. World Bank Policy Research Working Paper, No. 5430, 2010. URL: <https://ssrn.com/abstract=1682130>.
7. Melcher K., Silipo R. Missing Value Imputation. URL: <https://cutt.ly/jeknMeZS>
8. Nardo M., Saisana M., Saltelli A., Tarantola S. Tools for Composite Indicators Building: EUR 21682 EN, 2005. JRC31473. URL: <https://cutt.ly/IekmTAgn>.
9. Nicoletti G., Scarpetta S., Boylaud O. Summary Indicators of Product Market Regulation with an Extension to Employment Protection Legislation. OECD Economics Department Working Papers, No. 226. OECD Publishing, Paris, 2000. URL: <https://doi.org/10.1787/215182844604>.
10. Nguyen M. A Guide on Data Analysis. Bookdown, 2020. URL: https://bookdown.org/mike/data_analysis/.
11. Аналітичний звіт «Індекс конкурентоспроможності міст 2019/2020». Детальна інструкція щодо підходу до збору та обробки даних для складання Індексу конкурентоспроможності міст 2019-2020. URL: <https://cutt.ly/QekbZJz>.
12. Аналітичний звіт за результатами експертного опитування «Корупція в Україні 2023: погляд та оцінки експертів». URL: <https://cutt.ly/Tekm0yKz>
13. Глосарій термінів національної моделі статистичного виробництва в органах державної статистики. URL: https://ukrstat.gov.ua/metod_polog/glos_GSBPM.pdf.
14. Єрмаченко В. Є., Прокопович С. В. Проблема визначення вагових коефіцієнтів для побудови рейтингу наукової діяльності вищих навчальних закладів України. Економіка та управління національним господарством. URL: <https://cutt.ly/Xekb78fv>.
15. Індекс Європейського економічного поступу регіонів України 2014 – 2019. Поліський фонд міжнародних та регіональних досліджень. URL: <https://cutt.ly/Eekb2TuQ>.
16. Ковтун Н. В., Фаталієва А.-Н. Я. Нові тенденції у доказовій статистиці: проблеми імпутації даних. Статистика України. 2019. № 4. URL: <https://cutt.ly/peknJcvT>.
17. Марець О.Р., Вільчинська О.М. Теоретичні питання побудови інтегральних індикаторів. URL : <https://cutt.ly/Sekn0yB8>.
18. Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України, затверджені наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29.10.2013 № 1277. URL: <https://cutt.ly/nekBrom>.
19. Методика стандартного опитування щодо корупції в Україні. URL: <https://cutt.ly/geknAkug>.
20. Методика експертного опитування щодо оцінки рівня корупції в Україні. URL: <https://cutt.ly/felAlkUD>.
21. Основи моделювання ринкових ситуацій / за заг. ред. В. Ю. Коцюбинського. Навчальний посібник. URL: <https://cutt.ly/YekntQLh>.
22. Результати соціологічних досліджень за Методикою стандартного опитування щодо корупції в Україні, проведені у 2021-2023 роках. URL: <https://cutt.ly/SelAzcNd>.
23. Стан корупції в Україні 2023: сприйняття, досвід, ставлення. Результати загальнонаціонального опитування. URL: <https://cutt.ly/jekn78Pr>.